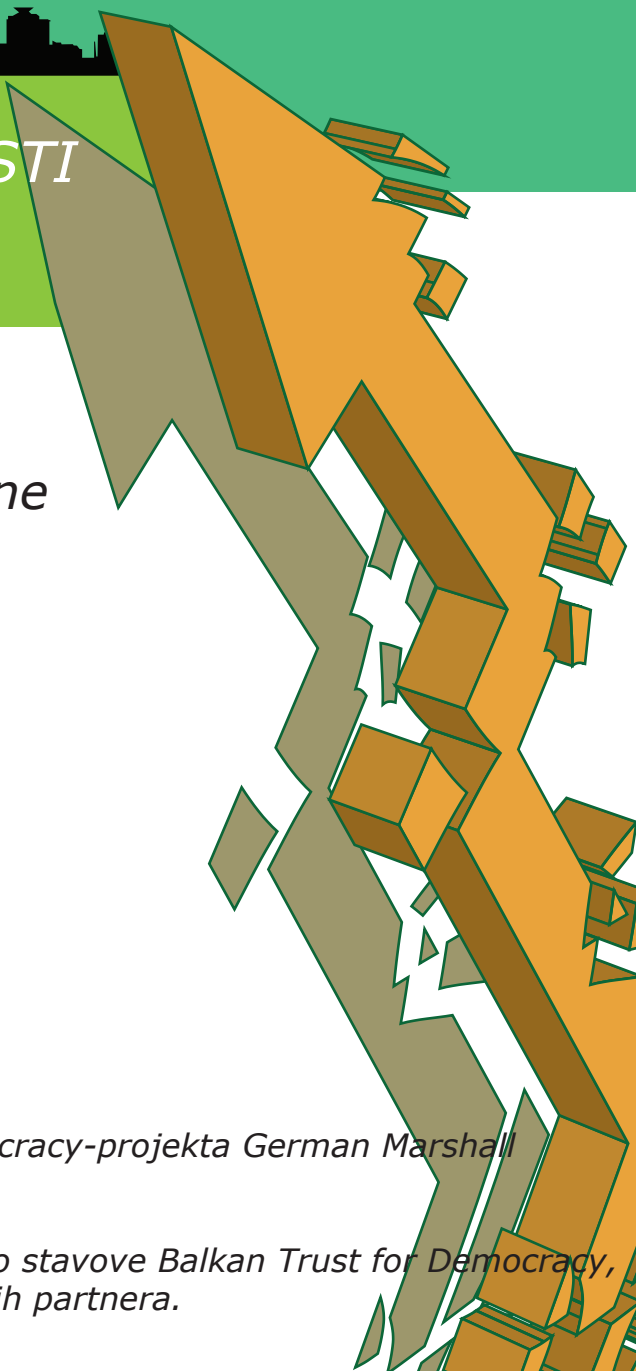

PODRŠKA PARTICIPATIVNOM UPRAVLJANJU U ZAŠTITI OKOLIŠA U SJEVEROISTOČNOJ BIH

ANALIZA UPOZNATOSTI JAVNOSTI
O OKOLIŠNIM PITANJIMA

Brčko - Bijeljina - Tuzla 2012. godine

Projekat je finansijski podržan od Balkan Trust for Democracy-projekta German Marshall Fund of the United States.

Stavovi izneseni u ovoj publikaciji ne predstavljaju nužno stavove Balkan Trust for Democracy, the German Marshall Fund of the United States ili njihovih partnera.

PODRŠKA PARTICIPATIVNOM UPRAVLJANJU U ZAŠTITI OKOLIŠA U SJEVEROISTOČNOJ BiH

ANALIZA UPOZNATOSTI JAVNOSTI O OKOLIŠNIM PITANJIMA

Brčko – Bijeljina – Tuzla 2012. godine

Projekat je finansijski podržan od Balkan Trust for Democracy – projekta German Marshall Fund of the United States.

Stavovi izneseni u ovoj publikaciji ne predstavljaju nužno stavove Balkan Trust for Democracy, the German Marshall Fund of the United States ili njihovih partnera.

SADRŽAJ

UVOD	
1. CILJEVI I SVRHA ISTRAŽIVANJA	
2. PRIMJENJENA METODOLOGIJA I CILJNE SKUPINE	
2.1. Analiza upoznatosti građana	
2.2. Analiza upoznatosti lokalne zajednice	
2.3. Analiza upoznatosti nevladinih organizacija	
2.4. Analiza upoznatosti privrednog sektora	
3. PREPORUKE	

UVOD

U okviru projekta „Podrška participativnom upravljanju u zaštiti okoliša u Sjeveroistočnoj BiH“ Centar za održivi razvoj je, između ostalog, sproveo i anketiranje četiri ciljne skupine : građana, udruženja građana, lokalnih vlasti i privrednih subjekata, i to u Brčkom, Bijeljini i Tuzli. Rezultati anketiranja su obuhvaćeni ovom Analizom upoznatosti javnosti o okolišnim pitanjima.

Projekat „Podrška participativnom upravljanju u zaštiti okoliša u Sjeveroistočnoj BiH“ je podržan od strane Balkan Trust for Democracy, a sproveden od strane Centra za održivi razvoj.

1. CILJEVI I SVRHA ISTRAŽIVANJA

Zaštita okoliša je skup odgovarajućih aktivnosti i mjera kojima je cilj sprječavanje onečišćenja i zagađenja okoliša, sprječavanje nastanka šteta, smanjivanje i/ili otklanjanje šteta nanesenih okolišu te povrat okoliša u stanje prije nastanka štete.

Cilj Zakona o okolišu (Zakon o zaštiti okoliša u Federaciji Bosne i Hercegovine, Zakona o zaštiti životne sredine Republike Srpske Bosne i Hercegovine i Zakon o zaštiti životne sredine Brčko Distrikta BiH), (u daljem tekstu: Zakon) je uspostava sistema zaštite okoliša kao ravnopravnog i nezaobilaznog učesnika na svim razinama odlučivanja o razvoju, čime bi se osiguralo trajno očuvanje okoliša, racionalno korištenje resursa i njihova obnova te unapređenje stanja okoliša.

Ovim zakonom uređuje se:

- očuvanje, zaštita, obnova i poboljšanje ekološkog kvaliteta i kapaciteta okoliša, kao i kvalitet života;
- mjere i uslovi upravljanja, očuvanja i racionalnog korištenje prirodnih resursa;
- pravne mjere i institucije očuvanja, zaštite i poboljšanja zaštite okoliša;
- finansiranje aktivnosti vezanih za okoliš i dobrovoljne mjere i
- poslovi i zadaci organa uprave na različitim nivoima vlasti.

U skladu sa načelima saradnje i podjele odgovornosti ovaj Zakon ima za cilj:

- smanjeno korištenje, sprečavanje opterećivanja i zagađivanja okoliša, sprečavanje narušavanja, kao i poboljšanje i obnovu oštećenog okoliša;
- zaštitu ljudskog zdravlja i poboljšanje uvjeta okoliša za kvalitet života;
- očuvanje i zaštitu prirodnih resursa, racionalno korištenje resursa i takav način privrede kojim se osigurava obnova resursa;
- usklađenost drugih interesa entiteta sa zahtjevima za zaštitu okoliša;
- međunarodnu saradnju u zaštiti okoliša;
- inicijative od javnosti i učešće javnosti u aktivnostima koje imaju za cilj zaštitu okoliša;
- koordiniranje privrede i integriranje socijalnog i ekonomskog razvoja u skladu sa zahtjevima zaštite okoliša i uspostavu i razvoj institucija za zaštitu i očuvanje okoliša.

Analizirajući prvenstveno razloge i ciljeve donošenja zakona, kao i globalnu sliku stanja okoliša u Bosni i Hercegovini, Centar za održivi razvoj je proveo istraživanje upoznatosti javnosti sa legislativi i stanju okoliša u sjeveroistočnoj Bosni i Hercegovini. Nakon provedenog istraživanja, te sačinjenog izvještaja o rezultatima istraživanja, organizovat će se javna rasprava i kreirati eventualne preporuke za poboljšanje postojećeg stanja.

2. PRIMJENJENA METODOLOGIJA I CILJNE SKUPINE

Istraživanjem su obuhvaćene četiri ciljne skupine: građani, udruženja građana, lokalna zajednica i privredni subjekti.

Prikupljanje podataka potrebnih za izvođenje zaključaka o upoznatosti javnosti sa Zakonom, izvršeno je tehnikom anketiranja koja je realizovana u mjesecu aprilu 2012.godine na slijedećem teritoriju Bosne i Hercegovine: Brčko Distrikt, Opština Tuzla i Opština Bijeljina.

Anketni obrasci su ispitanicima proslijeđeni: lično i elektronskim putem.

Za svaku ciljnu skupinu izrađen je posebno prilagođen obrazac, koji je, pored nekoliko istovrsnih pitanja, sadržavao i ciljano pitanja karakteristična samo za tu skupinu. Pitanja su bila: zatvorena, poluotvorena i otvorena.

Anketni obrasci su upućeni na slijedeći način:

- 87 građanima sa područja Brčko Distrikta
- 80 građanima sa područja Opštine Bijeljina
- 106 građanima sa područja Opštine Tuzla
- 12 nevladinim organizacijama sa područja Brčko Distrikta
- 7 nevladinim organizacijama sa područja Opštine Bijeljina
- 7 nevladinim organizacijama sa područja Opština Tuzla
- 3 ispitanika iz lokalne zajednice sa područja Brčko Distrikt
- 1 ispitanika iz lokalne zajednice sa područja Opštine Bijeljina
- 6 ispitanika iz lokalne zajednice sa područja Opštine Tuzla
- 25 privrednih subjekata sa područja Brčko Distrikta
- 25 privrednih subjekata sa područja Opštine Bijeljina
- 22 privrednih subjekata sa područja Opštine Tuzla

Građani su anketirani na način da su im lično dostavljeni upitnici a po metodu slučajnog uzorka, a vodilo se računa da ispitanici budu sa teritorija cijelog Brčko Distrikta odnosno Opštine Tuzla i Opštine Bijeljina. Obrazac su popunjavale odgovorne osobe udruženja građana. Od anketiranih 87 ispitanika, sa područja Brčko Distrikta, odgovore je dostavilo svih 87 ispitanika. Od anketiranih 80 ispitanika, sa područja Opštine Bijeljina, odgovore je dostavilo svih 80 ispitanika. Od anketiranih 106 ispitanika, sa područja Opštine Tuzla, odgovore je dostavilo 99 ispitanika.

Udruženja građana su elektronskom poštom dobili anketni obrazac. Od anketiranih 12 ispitanika, sa područja Brčko Distrikta, odgovore je dostavilo 12 ispitanika. Od anketiranih 7 ispitanika, sa područja Opštine Tuzla, odgovore su dostavila 4 ispitanika. Od anketiranih 7 ispitanika, sa područja Opštine Bijeljina, odgovore je dostavilo 5 ispitanika.

Lokalnoj zajednici je anketni upitnik dostavljen lično, na adrese odgovornih osoba. Od anketirana 3 ispitanika, sa područja Brčko Distrikt, odgovore su dostavila 3 ispitanika. Od anketiranih 6 ispitanika, sa područja Opštine Tuzla, odgovore je dostavilo svih 6 ispitanika. Od anketiranog 1 ispitanika, sa područja Opštine Bijeljina, odgovor je dostavio 1 ispitanik.

Privrednim subjektima je anketni upitnik dostavljen elektronskim putem. Od anketiranih 15 privrednih subjekata, sa područja Brčko Distrikt, odgovor je dostavio samo 1 ispitanik. Od anketirana 22 privredna subjekta s područja Opštine Tuzla, odgovore je dostavilo 15

ispitanika. Od anketiranih 25 ispitanika, sa područja Opštine Bijeljina, odgovor je dostavio 1 ispitanik.

Generalno, građani su nedovoljno upoznati sa informacijom da je Zakon usvojen, kao i sa njegovim sadržajem. Ističu također **problem nepostojanja mogućnosti djelovanja na lokalnoj razini**, u smislu kako nisu upoznati s tim ko je osoba u njihovoj jedinici lokalne samouprave kojoj bi prijavili zagađenja okoliša, odnosno na koje načine mogu ispravno djelovati kao savjesni građani u slučaju kada su svjedoci kršenja Zakona.

Kada su građani u pitanju osjetili se slaba zainteresiranost po pitanju zaštite okoliša na globalnom planu, odnosno za poboljšanje stanja okoliša. Isto tako, potrebno je povećati edukaciju građana o značaju javnih rasprava kako bi se interesovali za organizovanje istih i u njima direktno učestvovali.

Međutim, građani pojedinci savjesno djeluju na zaštiti prirode prijavljujući slučajeve mogućeg zagađenja, odnosno kršenja zakona

Nevladine organizacije su aktivni učesnik u provođenju Zakona s jedne strane, jer istraživanje je pokazalo da ispitanici imaju pozitivni mišljenje o radu nevladinih organizacija na ovom polju djelovanja (organizuju volonterske akcije, učestvuju u jačanju svijesti o zaštiti okoliša, promovišu zakon u duhu potrebe za njegovim usvajanjem od strane svih učesnika društvenog života, itd.), a s druge strane, nevladne organizacije nedovoljno sarađuju sa lokalnom zajednicom i nadležnim ministarstvom u formi. Davanja prijedloga za poboljšanje, isticanja aktuelnih problema i sl.

Obrađujući poglavlje V. Zakona o zaštiti okoliša Federacije BiH, odnosno Zakona o zaštiti životne sredine u Republici Srpskoj BiH, koje se odnosi na INFORMACIJSKI SISTEM I PRAĆENJE STANJA (MONITORING), ne možemo zanemariti odredbe koje kažu « Kako bi se stvorili uslovi za dosljednu i efikasnu implementaciju i praćenje stanja, zakonom je utvrđeno kako Federalno ministarstvo prostornog uređenja i okoliša, odnosno Ministar za urbanizam, stambeno-komunalne djelatnosti, građevinarstvo i ekologiju, moraju ustrojiti jedinstveni informacijski sistem zaštite okoliša prema međunarodno prihvaćenim standardima i obvezama. Kako bi se ovo omogućilo nadležna tijela u lokalnoj zajednici, nevladne organizacije te druge ovlaštene pravne, privredne i fizičke osobe dužne su podatke o stanju i zaštiti okoliša staviti na raspolaganje ministarstvu. Zakon je odredio kako jedinice lokalne samouprave uređuju, organizuju, financiraju i unapređuju poslove zaštite okoliša koji su od lokalnog značenja, što podrazumijeva formiranje nadležne službe uprave za obavljanje poslova zaštite okoliša i inspekcije zaštite okoliša koja obavlja posloveinspekcijskog nadzora.»

Na provedeno istraživanje odgovorili su svi ispitanici lokalne zajednice, ali iz istraživanja je vidljivo da su građani nedovoljno upoznati sa postojanjem službi koje se bave radom na zaštiti okoliša, te je postalo očito kako upravo **nepostojanje ovih službi u većini jedinica lokalne samouprave, kao i dosadašnje neimenovanje inspektoraprouzrokuje najveće probleme u komunikaciji na relaciji nadležno ministarstvo- jedinice lokalne samouprave.**

Ova činjenica **uveliko onemogućava provedbu ovog Zakona** u prvom redu što **ministarstvo nije u mogućnosti doći do podataka o stanju okoliša na određenoj teritoriji jer ih o tome redovno moraju informisati iz jedinica lokalne samouprave.**

Privredni subjekti su jako malo zainteresovani za učešće u provedbi Zakona, te je od ukupno 72 upućena anketna upitnika, odgovore dostavilo 17 ispitanika. Privredni subjekti, odnosno zagađivači nisu bili zainteresovani za davanje više informacija o svojim

djelatnostima. Pretpostavka je da je razlog to što su svi registrovani i započeli sa djelatnostima prije usvajanja zakona. ***Zakon smatraju u nekim elementima nemogućim za primjenu i predlažu njegovo pojednostavljenje***, ali ne navode prijedloge za njegovo unapređenje.

Sve ovo upućuje na zaključak da je potrebna aktivna uloga inspekcijskih organa, kako na polju jačanja svijesti o potrebi čuvanja okoliša, kao i sankcionisanju u slučaju nepoštovanja zakona. Globalna slika stanja okoliša na ovim prostorima je loša, na što ukazuje činjenica kako broj privrednih subjekata svakodnevno raste, a malo se odnosno ništa ne ulaže u unapređenje okoliša.

3.1. Analiza istraživanja upoznatosti građana

Analiza istraživanja pokazuje kako većina građana ne zna da je Zakon usvojen, a mali broj onih koji su upoznati s tim da je isti usvojen i koji su imali priliku upoznati se s njegovim sadržajem smatraju ga komplikovanim i mišljenja su kako ga treba pojednostaviti, bez konkretnih sugestija na koji način bi to trebalo uraditi. Kada su građani u pitanju osjetiti se slaba zainteresiranost po pitanju zaštite okoliša na globalnom planu, odnosno za poboljšanje stanja okoliša na području određene teritorije. Isto tako, vidljivo je da građani nisu educirani o značaju javnih rasprava kako bi se interesovali za organizovanje istih i u njima direktno učestvovali. Međutim, anketirajući ovo ciljnu skupinu, uočeno je da građani pojedinci savjesno djeluju na zaštiti prirode prijavljujući slučajeve mogućeg zagađenja, odnosno kršenja zakona.

Grafikon 1.

Mali broj ispitanika je upoznat sa postojanjem zakona i drugih propisa iz oblasti zaštite okoliša, a manji broj ispitanika, koji je upoznat sa sadržajem Zakona, nezadovoljan je njegovom primjenom, smatraju ga komplikovanim i i mišljenja su kako ga treba pojednostaviti, bez konkretnih sugestija na koji način bi to trebalo uraditi.

Grafikon 2.

Građani su generalno nezadovoljni sa trenutnim stanjem, kada je riječ o zaštiti okoliša. Nedovoljno su informisani od strane lokalne vlasti o stvarnom stanju zagađenosti zraka, vode, stanju zbrinjavanja otpada i sl. Lokalna zajednica ne djeluje u dovoljnoj mjeri na jačanju svijesti građana o potrebi zaštite okoliša te ne informiše građane o svim bitnim i aktuelnim pitanjima iz ove oblasti.

Kroz istraživanje uočeno je da su građani zainteresovani za učešće u javnim raspravama, volonterskim akcijama i drugim aktivnostima koje moraju biti u organizaciji lokalne zajednice.

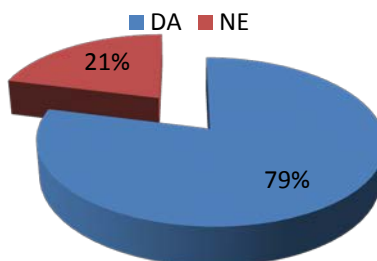
Grafikon 3.

Građani ističu da su prijavljivali slučajeve kršenja Zakona (nepropisno odlaganje otpada, zagađivanje rijeka, uništavanje prirodnog bogatstva, itd.), ali odgovori su im nerijetko izostali ili bi ih dobili, u roku najčešće dužem od 30 dana. Ovo upućuje na zaključak da su inspeksijske službe nedovoljno uključene u implementaciju Zakona, kao i pasivnu ulogu eko policije.

Grafikon 4.

13. Da li ste upoznati sa postojanjem nevladinih organizacija čije je djelovanje usmjereno na zaštitu okoliša?

Prema istraživanju koja su usmjerena prema građanima, rezultati pokazuju da su nevladine organizacije jedan od najaktivnijih učesnika o provođenju Zakona. Građani su uglavnom upoznati sa sadržajem Zakona, od strane nevladinih organizacija, koje kroz svoje programe utiču na podizanje svijesti građana o važnosti zaštite okoliša. Nerijetko su organizatori volonterskih akcija, na koje je odziv građana uglavnom zadovoljavajući. Građani su istakli želju za edukacijom iz ove oblasti, kroz javne rasprave, volonterske akcije i sl. jer na taj način moguće je očekivati da oni Zakon prihvate u potpunosti (vode računa o zaštiti okoliša, ističu aktuelne probleme, daju prijedloge za njihovo rješavanje kao i prijedloge za poboljšanje aktuelne situacije).

Grafikon 5.

23. Kako biste Vi ocijenili stepen zagađenosti okoliša u Vašoj lokalnoj zajednici?

Građani su uglavnom nezadovoljni stepenom zagađenosti okoliša. Na pitanje: Koga smatraju najvećim zagađivačem, odgovori su usmjereni uglavnom podjednako na građane, lokanu zajednicu i privredne subjekte. Sve ovo upućuje na zaključak da su svi učesnici u društvenom životu jako malo osviješteni u pravcu djelovanja na zaštitu okoliša.

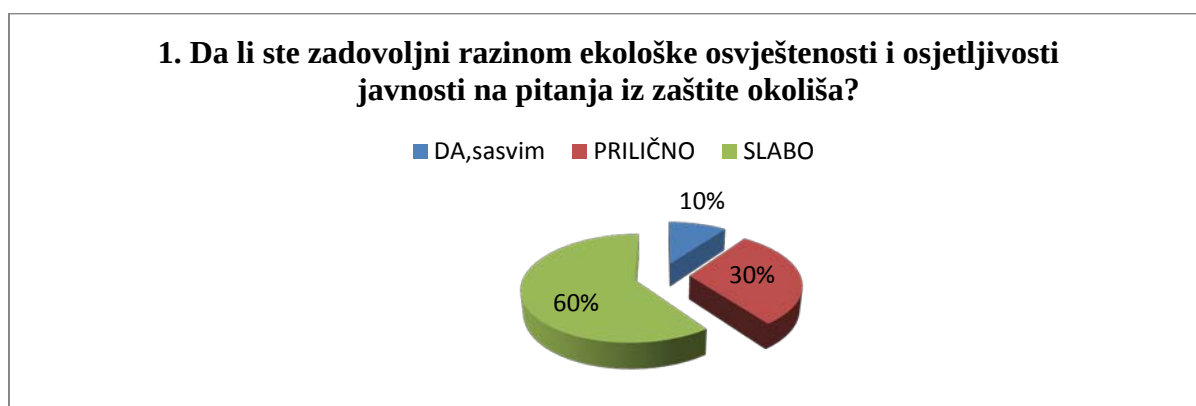
Zaključak: Građani su nedovoljno upoznati sa zakonom i ostalim okolišnim propisima, a što za posljedicu ima nekativnu ulogu u rješavanju lošeg stanja okoliša.

3.2. Analiza istraživanja upoznatosti lokalne zajednice

Anketiranjem ove ciljne skupine vidljivo je da su svi ispitanici, kojima je anketi upitnik bio upućen, dostavili svoje odgovore. Ispitanici nisu bili spremni na davanje dodatnih informacija kroz neformalni razgovor, što upućuje na zaključak da se na ovom nivou provode nedovoljne aktivnosti vezane za zaštitu okoliša.

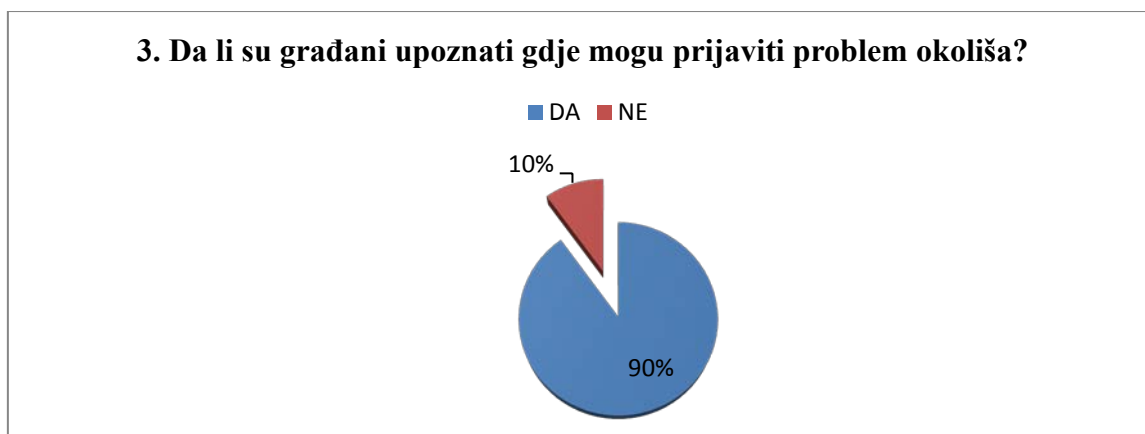
Cilj Zakona o je uspostava sistema zaštite okoliša kao ravnopravnog i nezaobilaznog učesnika na svim razinama odlučivanja o razvoju određenog regiona, čime bi se osiguralo trajno očuvanje okoliša, racionalno korištenje resursa i njihova obnova te unapređenje stanja okoliša. U tom smislu, od lokalne zajednice se očekuje aktivnija uloga u rješavanju okolišnih problema.

Grafikon 6.

Iz gore navedenog, vidljivo je da je ekološka osvještenost kod svih učesnika u društvenom životu slaba, a razloge treba tražiti na svim stranama i iznaći mogućnost za mijenjanje izuzetno nepovoljnog stanje. Aktivnosti koje lokalna zajednica provodi, zasigurno i ne doprinose jačanju svijesti o važnosti zaštite okoliša i aktivnoj ulozi svih sudionika u rješavanju okolišnih pitanja.

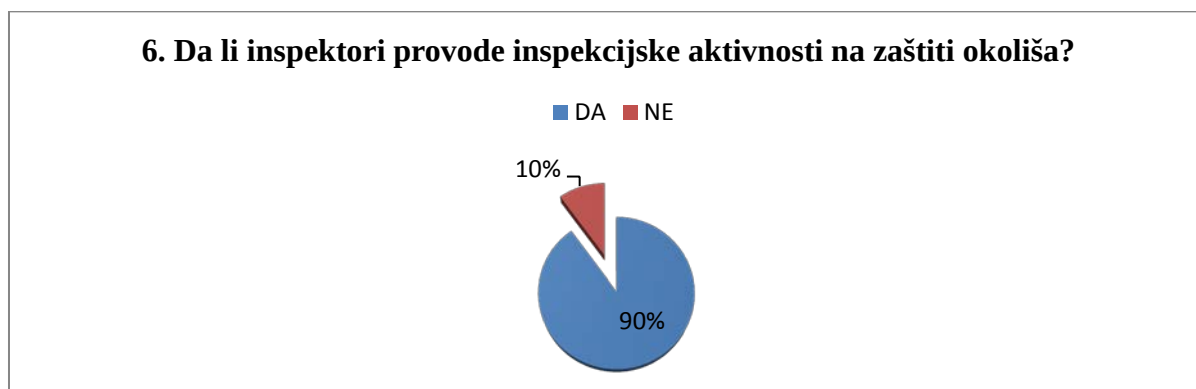
Grafikon 7.

Odgovorne osobe smatraju da su dovoljno učinile na upoznatosti javnosti o tome koje institucije su nadležne da rješavaju pitanja vezana za okoliš. Dalje navode, da su građani

aktivni u prijavljivanju okolišnih problema, kao i da nadležne institucije im dostavljaju odgovore u roku od 15 dana.

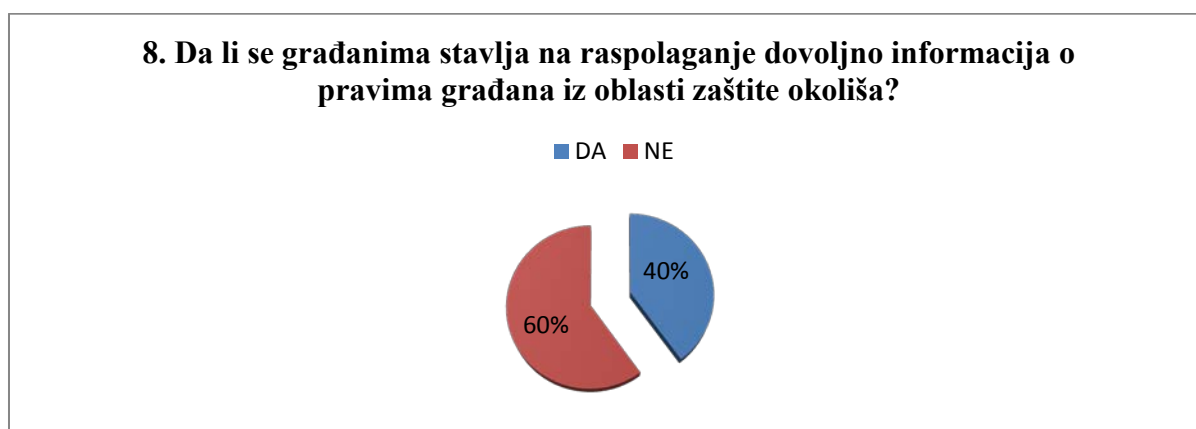
Grafikon 8.

Ispitanici smatraju da se inspeksijske aktivnosti u velikoj mjeri doprinose smanjenju procenta kršenja zakona. Aktivnosti koje inspekcija provodi uglavnom se odnose na: kontrolne preglede, učešće u javnim raspravama i sl.

Sankcionisanje za nepoštovanje zakona, inspeksijski organi obavljaju izricanjem novčanih kazni.

Grafikon 9.

Ispitanici smatraju da provođenjem niza aktivnosti, kao što su: učešće na javnim raspravama, edukacijama građana putem medija, saopštenjima za javnost, upozoravanje na opasnosti i sl. su osigurali svaku mogućnost građanima da budu upoznati sa stanjem u okolišu, mjerama koje se poduzimaju za rješavanje otvorenih pitanja kao i aktivnostima koje provode na polju zaštite okoliša na konkretnoj teritoriji.

Zaključak: Lokalna zajednica ne pokazuje aktivnu ulogu u rješavanju aktuelnih okolišnih pitanja, kroz javne rasprave, pripremanje i provođenje raznih okolišnih akcija, upoznavanje javnosti sa zakonom i drugim podzakonskim aktima iz oblasti zaštite okoliša.

3.3. Analiza istraživanja upoznatosti nevladinih organizacija

Uloga nevladinih organizacija u rješavanju okolišnih pitanja, trebala bi biti jako izražena imajući u vidu da oni, kroz svoje programe, sarađuju kako sa lokalnom zajednicom tako i sa privredom i građanima. Kroz anketu, svi ispitanici su popunili i dostavili svoje upitnike, ali vidljivo je da su nedovoljno upoznati sa svajanjem Zakona o zaštiti okoliša a time jako malo i sa njegovim sadržajem. U svojim prijedlozima za unapređenje zakona o zaštiti okoliša odgovorne osobe udruženja građana predlažu uglavnom slijedeće:

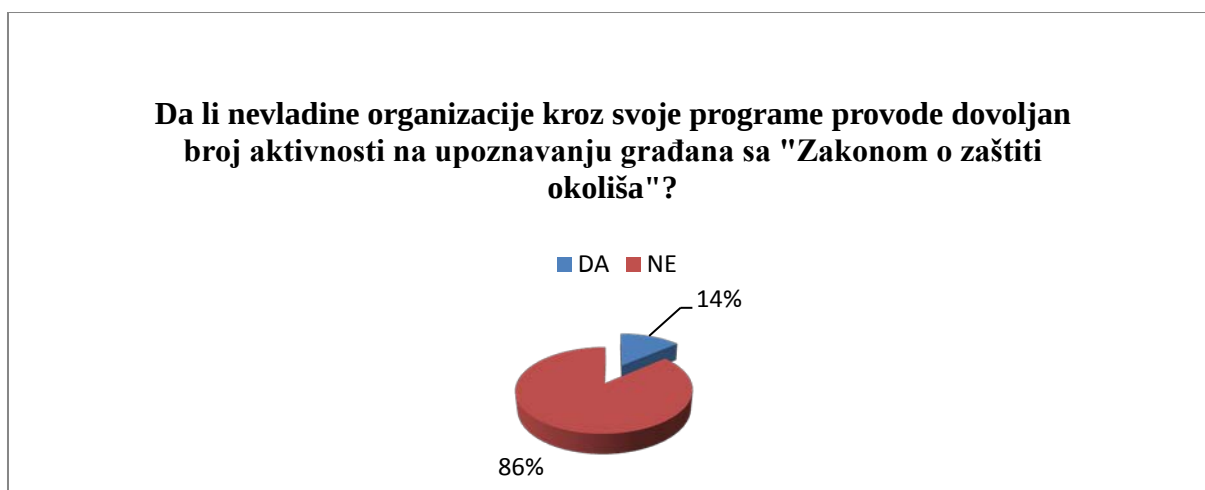
- rigoroznije novčane kazne za građane koji krše zakon,
- povećati odgovornost javnih preduzeća koja su odgovorna za održavanje čistoće na lokalnoj razini,
- novčane kazne za institucije i uposlenike koje ne provode zakona.

Grafikon 10.

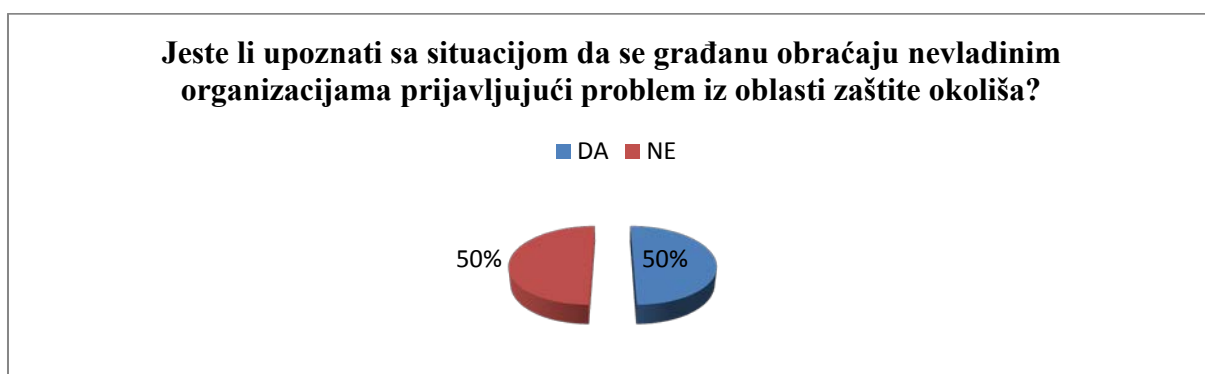
Ispitanici su pokazali da su njihove programske aktivnosti još uvijek neznatno usmjerene na okolišna pitanja, iako bi njihova uloga u narednom periodu trebala biti znatno izraženija, s obzirom da Bosna i Hercegovina teži približavanju Evropskoj uniji, a sve kroz obaveze da prihvata njihova pravila i programe.

Grafikon 11.

Ispitanici ističu da su, kroz svoje programe, provodili: akcije čišćenja, obilježavanja dana planete, organizovanje manjih radionica, i sl. ali nisu imali zastupljene velike projekte u čiju implementaciju su građani uključeni. U tom dijelu, vidljivo je da se neke aktivnosti, u manjem obimu provode, ali u narednom periodu programske aktivnosti iz ove oblasti trebale bi biti znatno izraženije.

Grafikon 12.

Ohrabrujući je podatak da polovina ispitanika ima informacije o problemima okoliša sa kojima se susreću građani. To bi trebao biti jasan signal nevladinim organizacijama da svoje programske aktivnosti usmjere na rješavanje ovakvih i sličnih pitanja.

Grafikon 13.

Rezultati sa Grafikona 13. upućuju na zaključak da je potrebno uključiti sve sudionike društvenog života da se bave rješavanjem nagomilanih okolišnih problema ali bez pozitivne saradnje među svim učesnicima (nevladine organizacije, privredni subjekti, lokalna zajednica i građani), teško je očekivati značajne pomake i bolje rezultate.

Grafikon 14.

Neke nevladine organizacije imaju razvijene programske aktivnosti na unapređenju implementacije zakona, ističu probleme implementacije pojedinih segmenata zakona kao i načine rješavanja uočenih problema. Druga skupina ispitanika je aktivna da kritikuje zakon i druge okolišne propise bez jasnog predlaganja na koji način prevazići uočene probleme.

Grafikon 15.

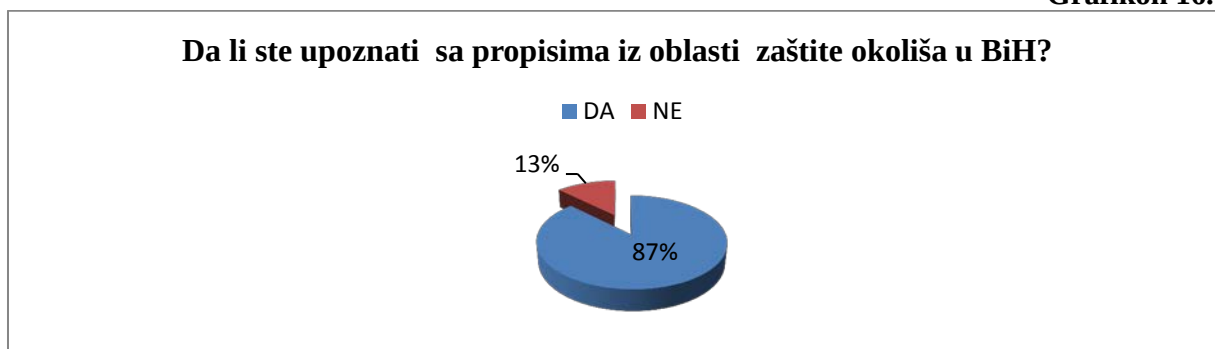
Istraživanje je pokazalo da je volonterski rad na očuvanju okoliša „donekle prisutan“ a najaktivniji učesnici u volonterskim akcijama su mladi ljudi, koji izražavaju volju za zaštitom okoliša i borbu protiv kršenja Zakona.

Zaključak: Nevladine organizacije nisu implementirale veći broj okolišnih projekata, ističući problem nedostatka sredstava u fondovima za ovu oblast, ali se nadaju u narednom periodu većem broju okolišnih projekata i njihove uspješne realizacije.

3.4. Analiza istraživanja upoznatosti privrednog sektora

Iako nisu dovoljno upoznati sa odredbama Zakona, svi ispitanici smatraju kako je njegova primjena u nekim elementima nemoguća, te kako postojeći Zakon treba unaprijediti tako što će ga se pojednostaviti, s tim što nisu naveli što ih sprječava da ga u potpunosti primjenjuju, kao ni kako ga unaprijediti.

Grafikon 16.

Ispitanici uglavnom nisu upoznati sa okolišnim propisima u Bosni i Herceovini, ali manji broj ispitanika, koji poznaje okolišne propise, ozbiljno ih primjenjuje i prati njihove izmjene i dopune. U razgovoru sa ispitanicima, manji broj njih je istaklo da su sugestije za izmjene i

dopune propisa dostavljali nadležnim inspekcijskim organima, iako njihove sugestije nikada nisu ni razmatrane.

Grafikon 17.

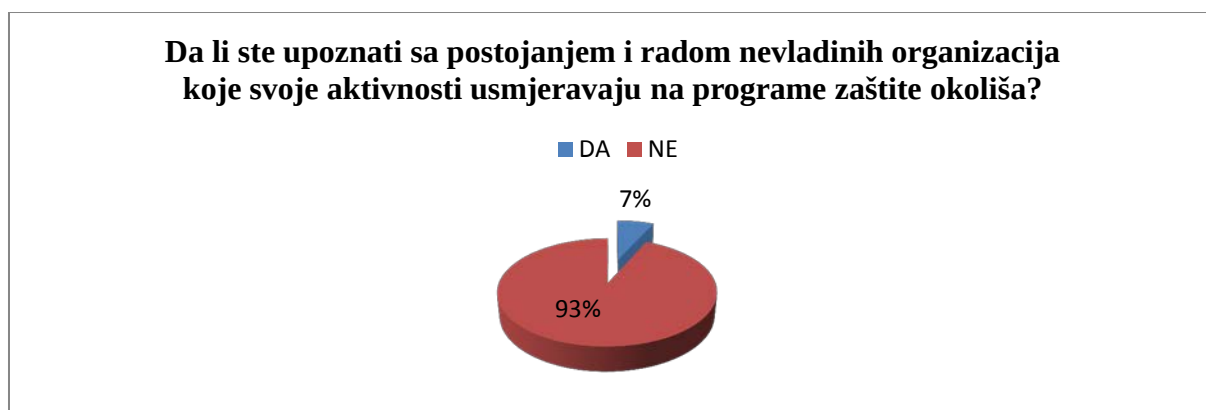
Informacije o zaštiti okoliša, koje su privrednom sektoru poznate uglavnom se odnose na projekte iz oblasti zaštite okoliša, koji su u toku, kao i informacije o stanju zagađenosti zraka i vode. Iz dobijenih odgovora vidljivo je da privredni sektor ne prati kontinuirano stanje i prilike iz oblasti zaštite okoliša, a što je prvi znak da nisu ni zainteresovani za isto.

Grafikon 18.

Veliki broj privrednih subjekata nije upoznat sa sadržajem Zakona, iako oni koji su upoznati ističu manjkavosti istog ali bez adekvatnih prijedloga za njegovim unapređenjem. Iz razgovora sa predstavnicima privrednog sektora uočena je njihova ne zainteresovanost za davanjem prijedloga i mišljenja u vezi sa unapređenjem postojećeg sadržaja Zakona. Mali broj predstavnika privrednog sektora ističe kako su upoznati sa usvajanjem Zakona i međunarodnim načelima zaštite okoliša, te se po njima i ponašaju.

Grafikon 19.

Mali broj privrednih subjekata je upoznatom sa postojanjem nevladinih organizacija koje se bave okolišnim problemima. Ističu, nevladine organizacije nikada nisu pokazale interes za izradom programskih aktivnosti u kojima bi privredni sektor bio uključen, iako i sami tvrde da su okolišni problemi vezani za privredni sektor nagomilani i treba ih urgentno rješavati.

4. Preporuke

Kako bi se otklonili ključni problemi i Zakon postao lakši za primjenu, te da se kao posljedica njegove primjene osjeti poboljšanje i veća briga za stanje u okolišu, slobodni smo na temelju rezultata istraživanja predložiti slijedeće preporuke:

- 1. izvršiti dopunu Zakona u dijelu kojim se jasnije definišu nadležnosti, odgovornost i plan provođenja aktivnosti na zaštiti okoliša**
- 2. učiniti dodatne napore u lokalnoj zajednici kojima će se izraditi i urgentno provesti programi na poboljšanju upoznatosti svih učesnika društvenog života sa Zakonom i podzakonskim aktima o zaštiti okoliša**
- 3. usmjeriti dio sredstava iz fondova za zaštitu okoliša na pravovremeno i adekvatno informisanje javnosti o svim okolišnim pitnjima (tematske emisije, reklame, volonterske akcije i sl.), a sve u cilju povećanja razine svijesti javnosti o zaštiti okoliša i odgovornosti odgovornih osoba**
- 4. podržati nevladine organizacije da svoje programske aktivnosti više usmjeravaju na okolišna pitanja, uključujući pri tome građane i privredne subjekte u implementaciju istih**
- 5. periodično organizovati okrugle stolove na kojima će se raspravljati o aktuelnostima iz oblasti zaštite okoliša, te načinu i mogućnosti rješavanja okolišnih problema**
- 6. pooštriti kaznene odredbe i odrediti se za izricanje kazni subjektima koja krše Zakon.**